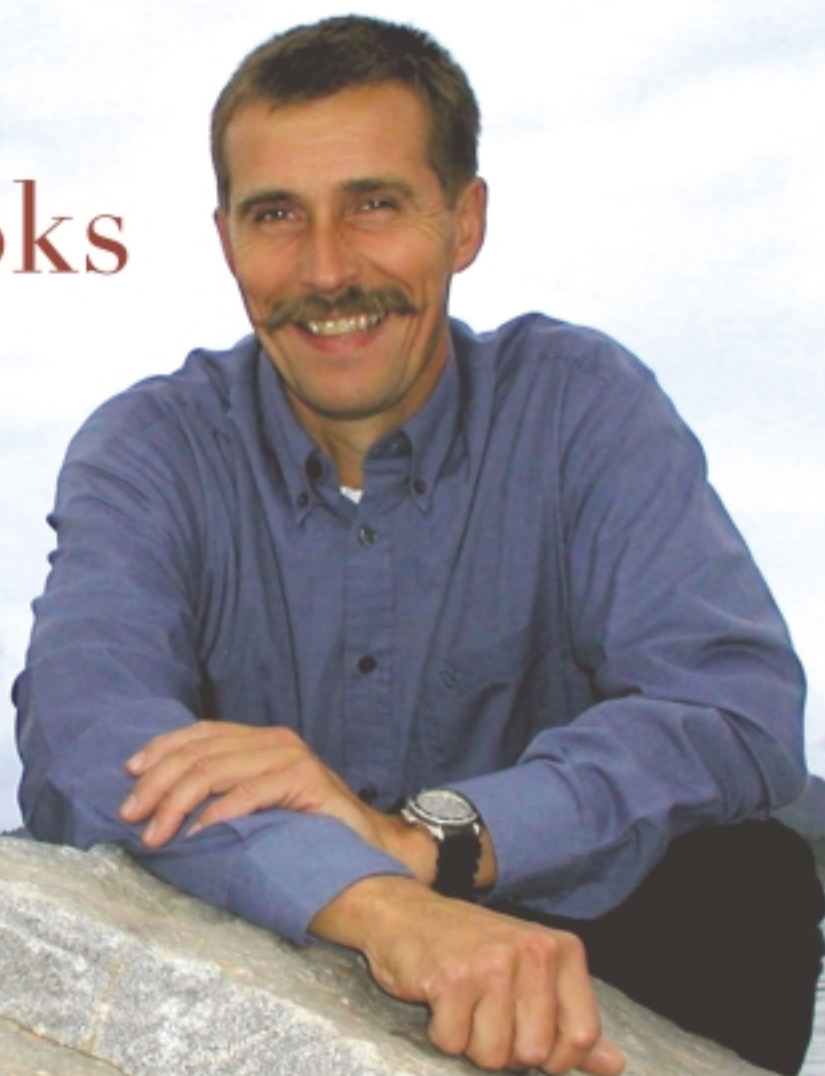

Fiskeavfall i boks

Lær HACCP etter Tolga-metoden

Dyr erstatning for pakkegass

Spennende biprodukter fra dypet.

Tekst og foto: Marit Haugdahl

Av og til kurere – ofte lindre – alltid trøste. Det var valgspåket til Hippokrates (ca. 460 – 377 f. Kr.), som er regnet som legekunstens far. Petter Tidemand-Johannessen i det lille firmaet Polarol har nettopp samme drivkraft. Ved nitidig arbeid og grundighet har han utviklet et biprodukt av dypvannsfisk som vekker oppsikt i medisinske miljøer.

Det er lett å se for seg ukebladoverskriftene: "Overlevde mirakuløst kreften". "Helbredet av fiskeoljer". Men Petter Tidemand-Johannessen har så langt takket nei til alle henvendelser om å lage reportasjer om produktene sine. Han ønsker ikke å bli assosiert med typiske helsekostpreparater eller kvakksalveri. For forbindelsene i Polarol-produktene (se faktaboks) er for næringsmidler å betrakte, og bak ligger dyptpløyende litteraturstudier og helt ordinær naturvitenskap. Tidemand-Johannessen utnytter biprodukter av fisk på en måte som kan få Forskningsrådet og de marine

forskningsmiljøene til å bli grønne av misunnelse.

Begynnelsen

Det er med litt skepsis og en god slump reservasjon at fiskeribiolog og gründer Petter Tidemand-Johannessen møter Næringsmiddelindustrien til et intervju. Med seg har han i tillegg markedssjef Øistein Jakobsen fra Matforsk.

Ideen til Polarol oppsto i mars 1998, da en venn av Tidemand-Johannessen ba om hjelp til å fremskaffe et preparat som kunne forbedre kroppens motstandskraft. Kvinnen hadde langt fremskreden kreft. Da begynte Petter Tidemand-Johannessen å lese. Han leste tusenvis av sider faglitteratur om marinbiologi, organisk biokjemi, medisin og næringsmiddelproduksjon. Gjennom litteraturstudiene fant han fram til to marine komponenter som har vist lovende resultater innen kreftforskningen. Han leste seg til hvilken fiskesort som har disse virkestoffene og kjøpte avfallsprodukter av fangsten. Sammen med Gjermond Vogt, en kamerat som er forsker på Matforsk, utviklet han metoder for å ekstrahere molekylet som innehar virkestoffene.

– Rakk du å hjelpe venninnen din?

– Det vet vi jo ikke noe sikkert om, men hun viste positive tegn i to år og hadde opp-

– Vi er borti noe her som kanskje er større enn vi er klar over. Det må forvaltes med omhu, sier Petter Tidemand-Johannessen i Polarol.

siktsvekkende god livskvalitet. Blant annet hadde hun lite smerter og var veldig klar i terminalfasen, noe som var veldig viktig for henne. Hun trengte bare 10 % av den forventede dosen morfin for å døyve smertene. Dette kunne ingen av hennes leger gi noen forklaring på, forteller Petter Tidemand-Johannessen.

Allerede i 1998 etablerte han et samarbeid med dr. Audun Myskja, som mener Polarol er et av de mest lovende støttepreparater som er prøvd ut de siste 20 årene.

Produksjon

Polarol ønsker å bevare litt mystikk rundt råvarene, men sier så mye som at det er samfengte biprodukter, hvor alle elementene er med. Akkurat hvordan biproduktene fra havfangsten blir helsebringende kapsler, vil ikke gründeren si for mye om. – Jeg har ikke funnet opp noe, men jeg har oppdaget noe, og det er like viktig, sier han. Foreløpig

er det ingen stor produksjon, men det er ikke vanskelig å mangedoble den hvis behov, smiler produsenten.

Produksjonen foregår i henhold til godkjente metoder og i lokaler godkjent av Næringsmiddeltilsynet i Follo. Polarol produseres som næringsmidler, er klassifisert som kosttilskudd, og deklarerer i henhold til regler for slike produkter. Innehaveren har også etablert internkontrollrutiner, som er utarbeidet i samarbeid med Matforsk.

Polarol Extract er produktet basert på kunnskapen han fant fram til når han skulle hjelpe sin venn. De pakkes i harde vegetabiliske kapsler og er ikke pr. i dag til salgs over disk, men kun direkte fra produsenten. Polarol olje, et fiskeoljebasert produkt som skiller seg fra tran ved at den inneholder andre komponenter enn fettsyrer, blir også produsert i Norge, men pakkes i England i myke gelatinkapsler. I tillegg produserer

Dette er Polarol

Polarol Extract er et marint biprodukt av dypvannsfisk som inneholder naturlige og aktive virkestoffer. Produktet er utviklet og testet i over fem år på ulike norske kreftpasienter i samarbeid med Senter for Livshjelp ved dr. Audun Myskja. Det er ikke vitenskapelig bevist at Polarol Extract kan kurere kreft eller påvirke forløpet av sykdommen.

Polarol olje er en marin olje produsert etter tradisjonelle metoder. Produktet har et høyt innhold av viktige næringsstoffer, inneholder naturlige antioksidanter (tokoferol) og har et høyt innhold av glyseryletere (alkylglyseroler), som ellers bare finnes i benmargen, milten, lever og morsmelk.

Sammen danner disse to produktene en komplementær behandlingsform som benyttes i tillegg til vanlig medisinsk behandling. www.polarol.no

Polarol utnytter biprodukter fra dypvannsfisk til å lage helsebringende kapsler. Bak produktene ligger omfattende litteraturstudier.

Polarol noe som heter Naturol, som er ekstrakt av blåbær og nype i kapselform, og som er meget rik på antioksidanter.

Produktene har vært gjennom grundige toksikologiske forsøk i Sveits, og Jordforsk har analysert dem for rester av tungmetaller.

Virkning

Trender og analyser blant forbrukere lover godt for Polarols rene kostholdspreparater. De vil trolig vokse seg betydelig større og leve godt i markedet selv om fødselen er trang og det er vanskelig å komme inn på et marked når en er liten. Langt mer spennende er det hva som vil skje med Polarol Extract. – 20 av kundene har vist meget gode resultater, hvor legene i journalene gir uttrykk for at de

ikke kan begripe hvordan sykdomsutviklingen har stoppet opp eller gått tilbake. Vi kan ikke overse at tilbakemeldingene fra majoriteten av de ca. 400 kundene er positive, sier produsenten. Kan det være stoffer i produktet som likner på slike som er under uttesting for angiogenesehemming (hindrer dannelse av nye blodårer)? Dannelse av nye blodårer er en forutsetning for at svulster skal kunne vokse og utvikle seg.

Fremtiden

Petter Tidemand-Johannessen føler seg nå ferdig med oppstartfasen, og har fått mer enn nok gode tilbakemeldinger til at han ønsker å utvikle og dokumentere produktet videre.

I tillegg ønsker opphavsmannen å gå mer i dybden på

selve ekstraktet. – Dette biproduktet inneholder helt klart mer enn vi aner. Her er det virkelig behov for forskning og analyse, sier han. Med andre ord er dette et slags frieri til forskningsmiljøene og kommende doktorander. –Til nå har jeg bare involvert alle vennene mine, men de har til gjengjeld vært til uvurderlig hjelp, sier Tidemand-Johannessen.

Den fasen han nå vil inn i, går de fleste produsenter gjennom før de lanserer et produkt. – Jeg hadde ikke tid til svære studier og utredninger. Jeg skulle jo hjelpe hu dama! Men selv om jeg har gjort tingene i litt omvendt rekkefølge, så har jeg vunnet mange seire underveis. Og jeg har vist at det går an, sier en stolt Petter Tidemand-Johannessen.

Vekst

På fem og et halvt år har Polarol vokst fra ingenting til en omsetning på i underkant av en halv million kroner. Det har altså ikke blitt den store pengemaskinen. – Jeg har jobbet uten lønn i månedsvis og håper jo å få en normal lønn etter hvert. Men penger er ingen motivasjon i seg selv, sier han. Selv har han vært mest opptatt av det faglige og den personlige oppfølging av brukerne. Polarol olje og Naturol er testet ut i flere helsekostbutikker, men produsenten har ikke økonomisk rygggrad til å markedsføre disse produktene i konkurranse med mange andre produkter som finnes i hyllene. Inntil videre foregår salget via jungeltelegraf og god oppfølging av eksisterende brukere.

Uante muligheter

Markedssjef for fiske på Matforsk, Øistein Jakobsen, har til nå sittet stille og lyttet. Han har stor sans for folk som Petter Tidemand-Johannessen. Folk som har stor egen "drive" og som tør å tenke utradisjonelt.

– Innen marin sektor finnes det uante muligheter for nye produkter basert på utnyttelse av biproduktene fra marine organismer. Dette er bare et enkeltstående eksempel. Forsknings- og industrimiljøene bør tørre å være litt lekne, kople fagmiljøer og se mer

praktisk på tingene, sier Jakobsen. Og skjeler til de marine forskningsmiljøene som har fått 16 millioner av staten for å drive forskning på nettopp bioaktive molekyler fra marine biprodukter. – Det er veldig fint at myndighetene bevilger penger til dette. Men det går også an å få til noe ved egen hjelp. Dette er ikke "alternativt", men kreativt! Det er ikke alltid man trenger x antall millioner fra Norges Forskningsråd for å få til noe, sier han engasjert, men det hjelper.

Både han og Tidemand-Johannessen er skjønt enige om at vi trenger en underskog av mindre bedrifter innen marine biprodukter. – For å få til det trenger vi også noen insatamenter for å få til å bygge opp noe i form av offentlige og industrielle penger, både kortsiktige og langsiktige. Men det viktigste er egen "drive", sier Jakobsen. – Det er så mange med gode ideer der ute. Vi hjelper dem gjerne med å strukturere ideene og sette dem ut i live, avslutter markedssjefen.

De som står bak

Petter Tidemand-Johannessen har jobbet 20 år i fiskerier næringen. Han har bl.a. tidligere produsert torskelever på boks og eksportert levende rogn til Sør-Amerika. Dette er langt fra første gang han har startet produksjon av et marint produkt. Det å skulle hjelpe folk gjennom sitt daglige arbeid, er en fin ny dimensjon, sier han.

Cjermund Vogt er biokjemiker og forsker. har arbeidet 12 år ved Matforsk innen lipidforskning.

Medisinsk rådgiver

Audun Myskja har bred erfaring både innen tradisjonell medisinsk behandling og innen komplementær behandling som inkluderer flere ulike tilnærminger til sykdommer. Dr. Myskja har tidligere vært overlege ved Hospice Lovisenberg i Oslo og startet i 1999 Senter for Livshjelp i Ski i Akershus.